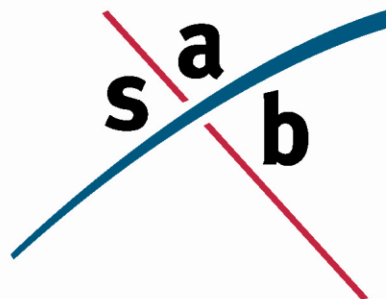

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven

Memo

aan: Dhr. Jauke Klein, Stichting Torenstad Monumentenbeheer
van: Paul Kerckhoffs
datum: 15 juni 2015
betreft: Luchtkwaliteit Marspoortstraat 5-11
project: 150179

INLEIDING

Een particulier initiatiefnemer is voornemens om het bestaande kantorencomplex aan de Marspoortstraat 5-11 om te vormen tot maximaal 6 woningen. Op de begane grond is ruimte voor diverse functies, onder meer: kantoor, praktijk, galerie, detailhandel, maatschappelijke functie en zorg.

Om de nieuwe functies mogelijk te maken wordt het nieuw bestemmingsplan opgesteld. Onderzoek naar de uitvoerbaarheid van het initiatief is onderdeel van het bestemmingsplanproces. In voorliggende notitie wordt de uitvoerbaarheid van het initiatief beschouwd voor wat betreft het aspect luchtkwaliteit. Hiervoor gelden meerdere wettelijke en beleidsmatige kaders. Dit maakt dat de onderzoeksopzet tweeledig is, namelijk:

- 1 Toets NIBM;
- 2 Toets grenswaarden in het kader van goede ruimtelijke ordening;

Hiernaast is als derde punt getoetst aan het gemeentelijke beleid.

WETTELIJK KADER

De Wet luchtkwaliteit (verankerd in de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2) is een implementatie van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit, waarin onder andere grenswaarden voor vervuilende stoffen in de buitenlucht zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu. In Nederland zijn stikstofdioxide (NO₂) en zwevende deeltjes als PM₁₀ (fijn stof) de maatgevende stoffen waarvan de concentratieniveaus het dichtst bij de grenswaarden liggen. Overschrijdingen van de grenswaarden komen, uitzonderlijke situaties daargelaten, bij andere stoffen niet voor. Vanaf 1 januari 2015 dient het bevoegd gezag de luchtkwaliteit ook te toetsen aan de grenswaarde voor PM_{2,5}. Op basis van onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving kan worden gesteld dat als aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt voldaan, ook aan de grenswaarde voor PM_{2,5} wordt voldaan.

Hoewel de luchtkwaliteit de afgelopen jaren flink is verbeterd, kan Nederland niet voldoen aan de luchtkwaliteitseisen die sinds 2010 van kracht zijn. De EU heeft Nederland derogatie (uitstel) verleend op

grond van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit betreft een gemeenschappelijke aanpak van het Rijk en diverse regio's om samen te werken aan een schonere lucht waarbij ruimte wordt geboden aan noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Projecten die in betekenende mate bijdragen aan luchtverontreiniging worden opgenomen in het NSL in de provincies c.q. regio's waar overschrijdingen plaatsvinden. Het maatregelenpakket in het NSL is hiermee in evenwicht en zodanig dat op termijn de luchtkwaliteit in heel Nederland onder de grenswaarden ligt. Projecten die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging hoeven niet langer individueel getoetst te worden aan de Europese grenswaarden, aangezien deze niet leiden tot een significante verslechtering van de luchtkwaliteit. Deze grens is in de AMvB NIBM gelegd bij 3% van de grenswaarde van een stof: Voor NO₂ en PM₁₀ betekent dit dat aannemelijk moeten worden gemaakt dat het project tot maximaal 1,2 µg/m³ verslechtering leidt. Voor een aantal functies (o.a. woningen, kantoren, tuin- en akkerbouw) is dit gekwantificeerd in de ministeriële regeling NIBM.

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening wordt afgewogen of het aanvaardbaar is het project op deze plaats te realiseren. Hierbij kan de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol spelen, ook als het project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging. Er is sprake van een significante blootstellingsduur als de verblijfsduur die gemiddeld bij de functie te verwachten is, significant is ten opzichte van een etmaal. Volgens de toelichting op de "Handreiking Reken aan Luchtkwaliteit, Actualisatie 2011" is dit onder andere het geval bij een woning, school of sportterrein.

Gevoelige bestemmingen zoals scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van het "Besluit gevoelige bestemmingen" extra bescherming. Substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 meter van een provinciale weg of 300 meter van een Rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden.

RESULTATEN

Toets NIBM

Het plan bestaat uit de ontwikkeling van 6 woningen en diverse functies op de begane grond. De exacte indeling van de functies op de begane grond is op dit moment nog niet bekend. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de mogelijke functies die op de begane grond worden gerealiseerd.

Functie	Omschrijving
Detailhandel	Lichte detailhandel (aan huis)
Zakelijk dienstverlening	Kantoren
Zorg	Gezondheidszorgpraktijk, huisartsenpraktijk, fysio, tandartspraktijk
Dienstverlening	Persoonlijk dienstverlening aan huis
Galerie	Bibliotheek, museum, atelier

Onderzocht wordt wat de bijdrage is van het plan aan de luchtkwaliteit. De ministeriële regeling NIBM bevat geen kwantitatieve uitwerking voor voorliggend plan. Dit betekent dat op een andere manier aannemelijk moet worden gemaakt dat het project niet in betekenende mate leidt tot een verslechtering

van de luchtkwaliteit. Dit wordt gedaan door de toename van de luchtverontreiniging ten gevolge van extra verkeersbewegingen van het plan inzichtelijk te maken.

Berekening planbijdrage

De totale verkeersgeneratie van het plan wordt bepaald door de aard en omvang van de activiteiten waarin het plan voorziet. Omdat de definitieve indeling van de functies op de begane grond nog niet bekend is, is uitgegaan van de functie met de hoogste verkeersgeneratie.

Om de verkeersbijdrage te bepalen, is onder andere gebruik gemaakt van de kengetallen van het CROW¹. Bij de berekening van de verkeersgeneratie is ervan uitgegaan dat de bedrijfsactiviteiten plaatsvinden in een matig stedelijk gebied in de omgeving 'schil centrum'. Voor het bepalen van de maximale verkeersgeneratie vanwege de functies op de begane grond is uitgegaan van een totale vloeroppervlakte van 400 m² BVO. Navolgend is de verkeersgeneratie berekend.

Functie	Omschrijving	Eenheid	Verkeersgeneratie (kental)	Verkeersgeneratie
Detailhandel	Lichte detailhandel aan huis	400 m ² BVO	16,3 per 100m ²	65
Zakelijk dienstverlening	Kantoor	400 m ² BVO	7,7 per 100m ²	31
Zorg	Gezondheidszorgpraktijk	5 behandelkamers*	17,6 per behandelkamer	88
Zorg	Huisartspraktijk	5 behandelkamers*	24,1 per behandelkamer	96
Zorg	fysio	5 behandelkamers*	16,2 per behandelkamer	65
Zorg	Tandartspraktijk	5 behandelkamers*	30,5 per behandelkamer	122
Persoonlijke Dienstverlening	Persoonlijke dienstverlening aan huis	400 m ² BVO	12,4 per 100m ²	50
Galerie	Bibliotheek	400 m ² BVO	9,9 per 100m ²	40
Galerie	Museum/atelier	400 m ² BVO	16,3 per 100m ²	65
Totale verkeersgeneratie planontwikkeling				
Woningen	koop, etage, duur	6 woningen	7,3 per woning	44
Functies begane grond	Maximale verkeersgeneratie o.b.v. tandartspraktijk			122
Totaal				166

*Overeenkomstig de CROW-publicatie 317 is ervan uitgegaan dat 100 m² BVO overeenkomt per 1,33 behandelkamers.

De totale verkeersgeneratie van het plan bedraagt ca. 166 motorvoertuigen per etmaal (weekdaggemiddelde). De verkeersgeneratie van het plan wordt voornamelijk veroorzaakt door auto's. Vanuit een worst case benadering is uitgegaan van 1% vrachtverkeer.

Met behulp van de NIBM-rekentool² (versie mei 2014) is de verslechtering van de luchtkwaliteit ten gevolge van het plan berekend. Een plan is in betekende mate wanneer de toename van de

¹ CROW publicatie 317, 'kencijfers parkeren en verkeersgeneratie', 2012.

² Een rekenprogramma voor luchtkwaliteit, dat gebaseerd is op het luchtmodel CAR. Dit rekenmodel is gepubliceerd op InfoMil, door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu

luchtverontreiniging (NO_2 of PM_{10}) meer is dan $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wanneer een plan "niet in betekenende mate" (NIBM) bijdraagt aan de luchtkwaliteit, is toetsing van het plan aan de grenswaarden op grond van de Wm niet noodzakelijk.

Bij het opstellen van de NIBM-rekentool is uitgegaan van een worstcase situatie: bij de berekening van de concentratietoename zijn de kenmerken van het verkeer, de straat en de omgeving zo gekozen dat een situatie ontstaat met een maximale luchtverontreiniging.

Standaard gaat de NIBM-rekentool ervan uit dat het rekenpunt ligt op 5 meter van de wegrand. Op basis van de gewijzigde Handreiking Reken aan luchtkwaliteit, Actualisatie 2011, mag worden gerekend met een afstand van het rekenpunt tot de wegrand van 10 meter. In dit onderzoek is dan ook gerekend op 10 meter uit de wegrand.

In de onderstaande tabel is de berekening met de NIBM-tool weergegeven.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		166
Aandeel vrachtverkeer		1,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,12
	PM_{10} in $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,03
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu\text{g}/\text{m}^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Conclusie NIBM-toets

Uit de berekening met de NIBM-tool blijkt dat de planbijdrage van de gehele ontwikkeling kleiner is dan de NIBM-grens van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$, daardoor zal het plan 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Een toetsing aan de grenswaarden is op basis van de Wm niet noodzakelijk, aangezien het plan NIBM is. In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt inzichtelijk gemaakt of er sprake is van een dreigende grenswaarde-overschrijding.

toets grenswaarden

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is de lokale luchtkwaliteit onderzocht, zodat onacceptabele gezondheidsrisico's kunnen worden uitgesloten. Hiertoe is de monitoringstool³ uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geraadpleegd. De monitoringstool geeft inzicht in de concentraties stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof ($\text{PM}_{2,5}$ en PM_{10}) in het plangebied tussen 2013 en 2030. De monitoringstool kent scenario's zonder en met lokale maatregelen die er voor moeten zorgen dat op termijn overal aan de grenswaarden wordt voldaan. Beide typen scenario's laten in de toekomst een afname van de concentraties zien. Dit komt doordat bedrijven en het verkeer steeds schoner worden door

³ <http://www.nsl-monitoring.nl/viewer/>

technologische verbeteringen. De monitoringstool maakt duidelijk dat de concentraties luchtvervuilende stoffen in de peiljaren 2013, 2015, 2020 en 2030 in het plangebied onder de grenswaarden liggen die op Europees niveau zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu tegen schadelijke gevolgen van luchtverontreiniging. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en leidt niet tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's.

Conclusie grenswaarden

In de navolgende tabel staan de concentraties fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂) in de nabijheid van het plan zoals opgenomen in de monitoringstool. Het betreffen concentraties langs de nabij gelegen IJsselkade (ten westen van plan). De concentraties langs deze weg zijn representatief voor de concentraties binnen- en in de directe omgeving van het plangebied. Indien de concentraties langs deze weg voldoen aan de grenswaarden, vindt eveneens geen overschrijding plaats binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

	Concentraties ter hoogte van de ontsluitingswegen						
	Stikstofdioxide (NO ₂), Jaargem. concentratie			fijn stof (PM ₁₀), jaargem. concentratie			fijn stof (PM _{2.5}), jaargem. concentratie
	NSL- monitorings tool	NIBM-tool	Totaal	NSL- monitorings tool	NIBM-tool	Totaal	
2013	29,1 µg/m ³	0,1 µg/m ³	29,2 µg/m ³	23,0 µg/m ³	< 0,1 µg/m ³	23,0 µg/m ³	14,7 µg/m ³
2015	27,0 µg/m ³	0,1 µg/m ³	27,1 µg/m ³	23,8 µg/m ³	< 0,1 µg/m ³	23,8 µg/m ³	14,7 µg/m ³
2020	22,9 µg/m ³	0,1 µg/m ³	23,0 µg/m ³	22,9 µg/m ³	< 0,1 µg/m ³	22,9 µg/m ³	13,5 µg/m ³
2030	16,1 µg/m ³	0,1 µg/m ³	16,2 µg/m ³	21,3 µg/m ³	< 0,1 µg/m ³	21,3 µg/m ³	12,0 µg/m ³
Grenswaarden			40,0 µg/m ³			40 µg/m ³	25 µg/m ³

Als bijlage zijn de grafische weergaven van de concentraties PM₁₀, PM_{2,5}, en NO₂ voor de jaren 2013, 2015, 2020 en 2030 weergegeven. De concentraties luchtverontreinigende stoffen liggen hiermee onder de grenswaarden in de vier jaren (2013, 2015, 2020 en 2030). Deze grenswaarden zijn op Europees niveau vastgesteld ter bescherming van mens en milieu tegen schadelijke gevolgen van luchtverontreiniging. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en leidt niet tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's. Tevens geven de uitkomsten uit de monitoringstool aan dat de concentraties van de luchtvervuilende stoffen vanaf 2015 in het plangebied verder afnemen. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en leidt niet tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's.

toets aan gemeentelijk beleid

De gemeente Zutphen heeft beleid om bij plannen met gevoelige bestemmingsplannen met gevoelige bestemmingen rond drukke wegen de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Onderhavig plangebied is gelegen binnen 50 meter van een drukke weg, namelijk de IJsselkade. Om die reden is nader onderzocht wat de luchtkwaliteit ter plekke is. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

<i>Jaartal</i>	<i>Concentraties</i>
2015	23,8 µg/m ³
2020	22,9 µg/m ³
2030	21,3 µg/m ³

Concentraties PM10 t.h.v. de IJsselkade

Uit de toetsing blijkt dat de luchtkwaliteit net boven de waarde van 20 µg/m³ ligt. Verder blijkt dat de luchtkwaliteit de komende jaren verbetert.

De gezondheidkundige advieswaarde van de WHO voor fijn stof is 20 microgram per kubieke meter (m³). Deze waarde wordt bijna nergens in Zutphen gehaald. Gezondheidkundig is er geen ondergrens voor de concentratie fijnstof waarop er geen gezondheidseffecten meer zijn. Er is een bijdrage van de weg, maar de achtergrondconcentratie ligt rond de 20 µg/m³. Dit geldt voor grote delen van de provincie.

De luchtkwaliteit bij het plangebied ligt net boven de advieswaarde van het WHO. Om die reden moet worden gekeken of maatregelen mogelijk zijn. Maatregelen aan de bron (het verkeer) zijn moeilijk te realiseren. De locatie voldoet wel aan een goede ventilatie en een geluidsluwe zijde. Geconcludeerd kan worden dat de luchtkwaliteitseisen geen belemmering vormen voor het onderhavige project.

conclusie

Op basis van het voorgaande kan geconcludeerd worden dat zowel vanuit de Wet milieubeheer als vanuit een goede ruimtelijke ordening de luchtkwaliteit geen belemmering vormt voor het onderhavige initiatief. Het project voldoet verder aan het gemeentelijke beleid.

